

Dosarul nr. 2rac-426/19

Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Central, judecător – I. Dadu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători – V. Buhnaci, L. Pruteanu, M. Guzun

Î N C H E I E R E

20 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursului declarat de SRL “Evrasccon Europe”, prin intermediul avocatului Irina Cușniriova,

în cauza civilă la cererea înaintată de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului către SRL „Evrasccon Europe” cu privire la repararea prejudiciului cauzat mediului,

împotriva deciziei din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de SRL “Evrasccon Europe”, fiind menținută hotărârea din 20 decembrie 2018 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central,

c o n s t a ț ă:

La 31 iulie 2017, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată către SRL „Evrasccon Europe” cu privire la repararea prejudiciului cauzat mediului.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 22 noiembrie 2016, a fost depistat faptul că SRL „Evrasccon Europe” extrăgea ilegal substanțe minerale utile, în apropierea s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești. În urma controlului efectuat de către Inspekția Ecologică Hîncești, s-a constatat existența în limitele localității a două excavații miniere, de unde recent sau extras substanțe minerale utile (argilă) în lipsa dreptului de folosință asupra sectorului de subsol în scopul extragerii substanțelor minerale utile, în lipsa actului de confirmare a perimetrului minier, a proiectului tehnic de lucru aprobat în modul stabilit de legislație și a licenței pentru genul respectiv de activitate.

Pentru aceste acțiuni, Inspekția Ecologică Hîncești a întocmit în privința pârâtului procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 059931 din 22 noiembrie 2016, pentru contravenția prevăzută de art. 119 alin. (1) din Codul contravențional. Dirigintele de șantier al SRL „Evrasccon Europe”, Chiperi Serghei, a recunoscut faptul extragerii neautorizate a subsolului din extravilanului s. Pervomaiscoe, r-nul Hîncești.

La 30 ianuarie 2017, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale a emis hotărârea pe cauza contravențională nr. 119, ca urmare a examinării procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 059931 din 22 noiembrie 2016, SRL „Evrason Europe” fiind sancționată pentru folosirea neautorizată a subsolului cu amendă în mărime de 300 unități convenționale, ce constituie suma de 6000 de lei. Hotărârea dată a fost înmănată la data de 30 ianuarie 2017 managerului executiv al SRL „Evrason Europe”, Miron Veaceslav, iar la 02 februarie 2017, pârâtul a achitat amenda în mărime de 3000 de lei.

Conform raportului privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile (argilă) nr. 09-21-014 din 19 decembrie 2016, volumul de substanțe minerale extrase constituie 6610 m³, iar prejudiciul cauzat mediului constituie 585 544 de lei.

Calculul prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a argilei a fost efectuat în conformitate cu pct. 14 din Instrucțiunea nr. 385 din 08 august 2004 privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul nerespectării legislației privind subsolul, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 22 octombrie 2004, nr. 189-192, art. 385.

Prin scrisorile nr. 1121/09 din 22 decembrie 2016 și nr. 127/09 din 06 februarie 2017, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale a informat Ministerul Mediului despre rezultatele controlului efectuat în limitele s. Pervomaiscoe, r-nul Hâncești, anexând raportul privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile (argilă) nr. 09-21-014 din 19 decembrie 2016 și raportul cu privire la rezultatele controlului în limitele s. Pervomaiscoe, r-nul Hâncești, în care au fost stabilite suprafața excavației miniere de 2090 m², grosimea medie a stratului de argilă ce constituie la excavația nr. 1-3,5 m, iar la excavația nr. 2-2,0 m, volumul de substanțe minerale utile (argilă) fiind de 6610 m³.

La 21 martie 2017, prin notificarea nr. 08-05/502 a propus pârâtului să achite benevol prejudiciul cauzat mediului, însă până în prezent acesta nu s-a conformat cerințelor ministerului și nu a achitat suma de 585 544 de lei la contul Fondului Ecologic Național.

Reieșind din cele expuse, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a solicitat încasarea de la SRL „Evrason Europe” la contul Fondului Ecologic Național a sumei de 585 544 lei cu titlu de prejudiciu cauzat mediului.

Prin hotărârea din 20 decembrie 2018 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central, acțiunea a fost admisă integral. S-a încasat de la SRL „Evrason Europe” la contul Fondului Ecologic Național suma de 585 544 lei cu titlu de prejudiciu cauzat mediului. Totodată, s-a încasat de la SRL „Evrason Europe” în contul bugetului de stat suma de 17 566, 32 lei cu titlu de taxă de stat.

Prin decizia din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de SRL “Evrason Europe”, fiind menținută hotărârea din 20 decembrie 2018 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că, SRL „Evrason Europe” a utilizat neautorizat subsolul și a extras ilicit substanțe minerale utile (argilă). Or, sectorul de subsol, unde au fost extrase sedimentele de argilă, nu a fost atribuit apelantului în baza unui contract. Prin urmare, sectorul respectiv nu este deținut în condiții legale, fapt ce exclude dreptul de a-l folosi și a extrage substanțe minerale

utile. De asemenea, apelantul nu dispune de licență pentru genul respectiv de activitate. În astfel de împrejurări, instanța de apel a conchis întrunirea condițiilor pentru angajarea răspunderii delictuale civile a apelantului SRL „Evrasccon Europe” pentru prejudiciul cauzat mediului, fiind constatată fapta prejudiciabilă, prejudiciul, legătura causală și vinovăția. Suplimentar, Curtea de Apel Chișinău a menționat că, în condițiile în care s-a constatat extragerea ilicită a substanțelor minerale utile de către SRL „Evrasccon Europe”, existența prejudiciului este incontestabilă. Or, este imposibilă extragerea ilicită a argilei fără cauzarea de prejudicii mediului. Din aceste motive, instanța de apel a respins ca fiind irelevantă alegația apelantului precum că procesul-verbal de constatare la fața locului a fost întocmit abia la 16.12.2018, după 24 zile de la constatarea contravenției. Or, indiferent de data efectuării controlului, scopul acestuia a fost de a constata prejudiciul cauzat prin contravenția constatată prin procesul-verbal din 22.11.2016. În altă ordine de idei, Colegiul a reținut că SRL „Evrasccon Europe” și-a recunoscut vina pentru extragerea neautorizată a argilei, atât la momentul întocmirii procesului-verbal cu privire la contravenție, cât și prin faptul achitării amenzii stabilite.

La 27 septembrie 2019, SRL “Evrasccon Europe”, prin intermediul avocatului Irina Cușniriova, a contestat cu recurs decizia din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar, s-au indicat argumente similare celor din cererea de apel.

Astfel, recurenta a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 20 decembrie 2018 a Judecătorei Hâncești, sediul Central, cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie respinsă integral cererea de chemare în judecată.

La 12 noiembrie 2019, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova, a depus referință la cererea de recurs, solicitând considerarea acesteia ca fiind inadmisibilă.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL “Evrasccon Europe”, prin intermediul avocatului Irina Cușniriova, este neîntemeiat și urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 16 iulie 2019 și expediată participanților la proces la 30 iulie 2019 (f.d. 150), însă la materialele cauzei nu se regăsesc înscrisuri care să certifice momentul recepționării acesteia de către recurentă. Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 27 septembrie 2019, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurentă nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenteii cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurenteii, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de SRL "Evrasccon Europe", prin intermediul avocatului Irina Cușniriova.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de SRL “Evrasccon Europe”, prin intermediul avocatului Irina Cușniriova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Judecătorii

Ala Cobăneanu,

Galina Stratulat,

Svetlana Filincova